

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 224/2567

ว่าที่ร้อยโท จ. โจทก์ นาย อ. กับพวก จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.อ. มาตรา 157, พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาตรา 7, พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาตรา 16

ย่อ / หลักกฎหมาย

การใช้ดุลพินิจในการบริหารจัดการรายได้และผลประโยชน์จากทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยตามอำนาจหน้าที่ ต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่ให้อำนาจไว้ หากการใช้ดุลพินิจในการออกระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เกิดจากการร่วมกันกระทำโดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นการขัดต่อกฎหมายและมติของคณะรัฐมนตรีและเป็นการกระทำโดยมีเจตนาทุจริต ย่อมเป็นการกระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา 157 ซึ่งตาม พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาตรา 16 บัญญัติว่า "ถ้าฟ้องถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ให้ศาลมีคำสั่งดังต่อไปนี้ (1) ในคดีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ ให้ไต่สวนมูลฟ้อง..." และมาตรา 7 บัญญัติว่า "ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องหรือระหว่างพิจารณา ศาลมีอำนาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานคดีทำหน้าที่ช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ (1) ตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อให้ศาลใช้เป็นแนวทางในการไต่สวนมูลฟ้องหรือการพิจารณาคดี..." การฟ้องคดีอาญานี้เป็นเรื่องต้องพิจารณาว่าข้อเท็จจริงตามฟ้องเข้าลักษณะครบองค์ประกอบความผิดตาม ป.อ. มาตรา 157 หรือไม่ การที่ศาลล่างทั้งสองยกฟ้องโจทก์โดยไม่ได้ไต่สวนมูลฟ้องเพื่อพิสูจน์ความจริงถึงเจตนาของจำเลยทั้งสิบเจ็ดในการออกระเบียบข้อบังคับว่าด้วยอัตราค่าจ้าง ค่าตอบแทน และเงินประจำตำแหน่งของพนักงานมหาวิทยาลัยว่าเป็นการกระทำโดยมีเจตนาทุจริตเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น อันเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา 157 หรือไม่ ย่อมเป็นการด่วนวินิจฉัย ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสิบเจ็ดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 5๙, 83, 86, ๙1 และ 157 และให้จำเลยทั้งสิบเจ็ดร่วมกันชดเชยเงินหรือให้ส่งมอบทรัพย์สินจากการกระทำละเมิดค่าจ้างให้เป็นไปตามกฎหมาย 316,381 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี นับแต่วันฟ้องจนกว่าคดีจะถึงที่สุด ศาลชั้นต้นตรวจฟ้องแล้ว พิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบพิพากษาแก้เป็นว่า ไม่รับฟ้องคดีส่วนแพ่ง คืบหน้าขึ้นศาลในศาลชั้นต้นแก้โจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมส่วนแพ่งนอกจากนี้ให้เป็นพับ นอกจากนี้ที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น โจทก์ฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามที่โจทก์ได้รับอนุญาตให้ฎีกาจากศาลฎีกาว่า สมควรรับฟ้องโจทก์ไว้ไต่สวนมูลฟ้องหรือไม่ เห็นว่า ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 บัญญัติว่า "ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต..." การกระทำความผิดฐานนี้จึงแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ลักษณะหนึ่งคือ การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ โดยผู้กระทำความผิดต้องมีเจตนาพิเศษเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด อีกลักษณะหนึ่งคือ การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่

โดยทุจจริต คดีนี้ โจทก์ฟ้องว่า จำเลยทั้งสิบเจ็ดเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจจริต ร่วมกันมีมติมหาวิทยาลัย ร. ปรับฐานค่าจ้างพนักงานมหาวิทยาลัย ร. ขัดต่อมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2542 ที่ให้จัดสรรค่าจ้างพนักงานมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นจากเงินเดือนแรกบรรจุของข้าราชการ คือ 1.7 เท่า ของเงินเดือนข้าราชการแรกบรรจุ โดยจำเลยทั้งสิบเจ็ดซึ่งเป็นเจ้าพนักงาน ร่วมกันเป็นตุลาการและหรือผู้สนับสนุนและมีมติการประชุมสภามหาวิทยาลัย ร. ปรับฐานค่าจ้าง พนักงานในสถาบันอุดมศึกษาขัดต่อมติของคณะรัฐมนตรีโดยมีมติหักเงิน 0.2 ของเงินออกจาก ค่าจ้าง โดยไม่ชอบตามกฎหมายและวิธีการทางงบประมาณแผ่นดินทั้งที่จำเลยทั้งสิบเจ็ดรู้อยู่แล้วว่าการหักค่าจ้างจะทำให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ทำให้โจทก์ไม่ได้รับเงินส่วนที่ควรได้ตาม ช่วงเวลาต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ในคำฟ้อง และเป็นการขัดต่อมติคณะรัฐมนตรี การหักเงิน 0.2 ของเงิน ออกจากค่าจ้างนอกจากไม่เป็นไปตามวิธีการทางงบประมาณแผ่นดินแล้ว ยังไม่ปรากฏแนวทาง หรือหลักการปฏิบัติเพื่อนำเงินที่หักออก 0.2 จากค่าจ้างไปจัดสวัสดิการแก่บุคลากรอย่างแท้จริง ทั้ง หลังจากศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาให้เพิกถอนมติระเบียบมหาวิทยาลัย ร. ว่าด้วย อัตราค่าจ้าง ค่าตอบแทน และเงินประจำตำแหน่งของพนักงานมหาวิทยาลัย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 เฉพาะส่วนที่ให้ปรับเพิ่มฐานค่าจ้างพนักงานมหาวิทยาลัย สายวิชาการ ตำแหน่งอาจารย์ คุณวุฒิ ปริญญาโทขั้นต่ำ 15,850 บาท โดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่ระเบียบดังกล่าวมีผลใช้บังคับ คือ วันที่ 1 ตุลาคม 2555 จำเลยที่ 4 ถึงที่ 13 และที่ 16 ยังคงปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ ชอบ โดยมีได้ดำเนินการออกระเบียบมหาวิทยาลัยในเรื่องดังกล่าวให้ถูกต้องตามกฎหมายและแนว คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดและยังคงกระทำความผิดซ้ำจนถึงปัจจุบัน กรณีตามคำฟ้องของ โจทก์ โจทก์ซึ่งเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยได้รับความเสียหายจากการออกระเบียบดังกล่าวโดย โจทก์ถูกหักเงิน 0.2 ของเงินออกจากค่าจ้างที่ควรได้รับในอัตรา 1.7 เท่า ของเงินเดือนข้าราชการ แรกบรรจุตามมติคณะรัฐมนตรี โจทก์จึงเป็นผู้ได้รับความเสียหายโดยตรงและได้รับความเสียหาย เป็นพิเศษที่จะฟ้องจำเลยทั้งสิบเจ็ด แม้การปฏิบัติหน้าที่ของจำเลยทั้งสิบเจ็ดในฐานะนายกสภา มหาวิทยาลัย ร. เลขาธิการมหาวิทยาลัย ร. กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ มหาวิทยาลัย ร. และกรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่ง โดยการเสนอหลักการและร่วมกันลงมติอนุมัติให้ ปรับค่าจ้างและค่าตอบแทนสำหรับพนักงานมหาวิทยาลัย หักเงิน 0.2 ของเงินออกจากค่าจ้างที่ โจทก์ควรได้รับในอัตรา 1.7 เท่า ของอัตราเงินเดือนข้าราชการแรกบรรจุตามมติคณะรัฐมนตรี เป็นการใช้อำนาจในการบริหารจัดการรายได้และผลประโยชน์จากทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยตาม อำนาจหน้าที่ แต่การใช้อำนาจดังกล่าวยังคงต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่ให้อำนาจไว้ หากการใช้อำนาจในการออกระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เกิดจากการร่วมกันกระทำโดยรู้อยู่แล้วว่า เป็นการขัดต่อกฎหมายและมติของคณะรัฐมนตรีและเป็นการกระทำโดยมีเจตนาทุจจริต ย่อม เป็นการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ซึ่งตามพระราชบัญญัติวิธี พิจารณาคดีทุจจริตและประพฤตินิยมชอบ พ.ศ. 255๙ มาตรา 16 บัญญัติว่า "ถ้าฟ้อง ถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ให้ศาลมีคำสั่งดังต่อไปนี้ (1) ในคดีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ ให้ ไล่สวนมูลฟ้อง..." และมาตรา 7 บัญญัติว่า "ในชั้นไล่สวนมูลฟ้องหรือระหว่างพิจารณาคดี มีอำนาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานคดีทำหน้าที่ช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดีทุจจริตและ ประพฤตินิยมชอบอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ (1) ตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อให้ศาล ใช้เป็นแนวทางในการไล่สวนมูลฟ้องหรือการพิจารณาคดี..." การฟ้องคดีอาญานี้เป็นเรื่องต้อง

พิจารณาว่าข้อเท็จจริงตามฟ้องเข้าลักษณะครบองค์ประกอบความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 หรือไม่ เป็นคนละส่วนกับคดีปกครองซึ่งเป็นเรื่องการฟ้องให้เพิกถอนมติทางปกครอง ที่ออกโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น การที่ศาลล่างทั้งสองยกฟ้องโจทก์โดยไม่ได้ไต่สวนมูลฟ้อง เพื่อพิสูจน์ความจริงถึงเจตนาของจำเลยทั้งสิบเจ็ดในการออกกระเบียบข้อบังคับว่าด้วยอัตราค่าจ้าง ค่าตอบแทน และเงินประจำตำแหน่งของพนักงานมหาวิทยาลัย สายวิชาการ ในอัตรา 1.5 เท่า ของ อัตราเงินเดือนข้าราชการแรกบรรจุ สำหรับเงิน 0.2 เท่า ของเงินดังกล่าวใช้เป็นสวัสดิการ ขัดต่อมติ คณะรัฐมนตรีซึ่งอนุมัติหลักการให้จ้างพนักงานมหาวิทยาลัยในวาระพิเศษแทนข้าราชการบรรจุ ใหม่ และให้จัดสรรค่าจ้างพนักงานมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นจากเงินเดือนข้าราชการแรกบรรจุ คือ 1.7 เท่า ว่าเป็นการกระทำโดยมีเจตนาทุจริตเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย สำหรับตนเองหรือผู้อื่น อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 หรือไม่ ย่อม เป็นการด่วนวินิจฉัย ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ฟังขึ้น พิพากษากลับ ให้รับฟ้องโจทก์ และให้ศาลชั้นต้นไต่สวนมูลฟ้องแล้วมีคำพิพากษาหรือคำสั่งตามรูปคดีต่อไป

องค์คณะ

ปิยนุช จรุงรัตนา · พงษ์รัตน์ เครือกลิ่น · อนันต์ คงบริรักษ์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/224/2567>